

Råde
kommune

rade.kommune.no

Kommunalt forebyggingsprogram 2026-2028

Kommunalt forebyggingsprogram 2026–2028

1. Bakgrunn og utfordringsbilde

Smartbygda Råde er et innovasjonssamarbeid mellom Råde kommune, privat næringsliv, innbyggere og akademia, etablert i mai 2023. Prosjektet baseres på quadruple helix-modellen og fokuserer på bærekraftige, innovative løsninger innen blant annet helsetjenester, mobilitet, energi, frivillighet og digital innbyggerinvolvering. Det ledes strategisk av en styringsgruppe og operativt av en programgruppe, som kontinuerlig utvikler og koordinerer prosjekter for kommunens fremtidige utvikling.

Kommunalt forebyggingsprogram er forankret i Smartbygda prosjektet «Fremtidens helsetjenester», og beskriver noen av kommunens satsningsområder knyttet til forebyggende arbeid for barn og unge.

Folkehelseprofilen og oppvekstprofilen for Råde kommune viser flere utviklingstrekk som understreker behovet for et styrket og helhetlig forebyggende arbeid. Andelen unge i alderen 15–29 år som står utenfor arbeid og utdanning er høyere enn landsgjennomsnittet. Utenforskap i ung alder kan få betydelige konsekvenser for den enkeltes helse, livskvalitet, utdanningsløp og framtidige tilknytning til arbeidslivet, samtidig som det kan bidra til å forsterke sosiale helseforskjeller.

Samtidig er andelen barn med barnevernstiltak høyere enn både fylkes- og landsgjennomsnittet. Dette kan indikere at flere barn og familier har behov for ekstra støtte og oppfølging. Nasjonale undersøkelser og Ungdata viser også en økning i selvrapporterte psykiske plager blant ungdom. Mange unge opplever bekymring, stress, søvnproblemer og håpløshet, ofte knyttet til skolepress, kroppspress, sosiale medier og digitale arenaer.

Skoler og barnehager i Råde deltar i Utdanningsdirektoratets Oppfølgingsordning, som har som mål å styrke læringsmiljøet og elevenes læringsutbytte. Deltakelsen understreker betydningen av tidlig innsats, systematisk forebygging og tett oppfølging gjennom hele oppveksten.

På bakgrunn av dette ser kommunen behov for å styrke det tverrsektorielle samarbeidet og utvikle en mer samordnet innsats for å forebygge utenforskap, fremme psykisk helse og sikre trygge og inkluderende oppvekstsvilkår for alle barn og unge i Råde kommune.

2. Visjon og mål for programperioden

Barn og unge i Råde skal oppleve trygghet, tilhørighet og mestring gjennom hele oppveksten.

Barn, unge og familier skal ikke oppleve å stå alene når utfordringer oppstår. Kommunen skal være tilgjengelig, forebyggende og handle tidlig.

Råde kommune ønsker at barn og unge utvikler ferdigheter og mestringsstrategier som gjør dem i stand til å håndtere utfordringer gjennom oppveksten og inn i voksenlivet.

Programmet skal bidra til:

- bedre psykisk helse og livsmestring
- redusert utenforskap
- styrket gjennomføring av skoleløpet
- tidlig identifisering av utfordringer
- bedre samordning av tjenester
- økt deltakelse og inkludering
- styrket støtte til foreldre og foresatte
- bedre tilgang til forebyggende hjelp og lavterskeltilbud

3. Medvirkning

Barn og unges stemmer skal være sentrale i utviklingen av forebyggingsprogrammet.

Kommunen har gjennomført:

- workshop med Ungdomsrådet
- dialogmøte med foreldre til ungdomsskoleelever
- medvirkningsprosesser gjennom SmartBygda Råde
- innspill fra ansatte i tjenester for barn og unge

Innspillene viser stor grad av sammenfall mellom ungdommenes, foreldrenes og kommunens vurderinger av utfordringsbildet.

Følgende temaer ble særlig løftet fram:

- informasjon om rus i tidlig alder
- tilgjengelighet til helsepersonell i skolen
- psykisk helse
- mobbing
- sosiale medier
- digital kommunikasjon

- møteplasser for ungdom

Videre arbeid skal inkludere spørreundersøkelser, brukerundersøkelser, erfaringsdeling og barns beste-vurderinger.

4. Utviklings- og innsiktsfase

Kommunen er i en fase hvor innspill fra ungdom og foreldre legges til grunn for videreutvikling av arbeidet.

Arbeidet omfatter:

- kartlegging av eksisterende tiltak
- vurdering av behov for nye tiltak
- synliggjøring av tilbud til innbyggerne
- utvikling av nye samhandlingsformer
- evaluere og oppdatere rutiner for samhandling
- innovasjonsarbeid knyttet til SmartBygda Råde

Det vurderes hvordan digitale løsninger og kunstig intelligens kan benyttes for å gjøre informasjon og tjenester mer tilgjengelige for barn, unge og familier.

5. Samarbeid og innovasjon

Kommunen ønsker å styrke kunnskapsgrunnlaget gjennom samarbeid med forsknings- og kompetansemiljøer.

Aktuelle samarbeidspartnere:

- Høgskolen i Østfold
- CHANGE-prosjektet
- SmartBygda Råde
- Universitetet i Innlandet

Det utforskes blant annet forskningsprosjekter knyttet til:

- møteplasser for ungdom
- inkludering
- psykisk helse
- rusforebygging
- barn og unges digitale hverdag

- bruk av teknologi og kunstig intelligens i forebyggende arbeid

6. Innsatsområder

På bakgrunn av utfordringsbildet og medvirkningsprosessene prioriteres følgende innsatsområder:

Psykisk helse og livsmestring

- tidlig innsats
- lavterskeltilbud
- tilgjengelige hjelpetjenester
- styrket mestringskompetanse

Inkludering

- styrket deltakelse i skole og fritid
- tidlig oppfølging
- samordning av tjenester

Foreldrestøtte

- kurs og veiledning
- nettverksbygging
- erfaringsutveksling

Rusforebygging

- tidlig informasjon
- foreldresamarbeid
- kunnskapsbaserte tiltak

Digital oppvekst

- sosiale medier
- digital helse
- nettvett
- trygg digital deltakelse

7. Tiltak i programperioden

Tiltak 1: Styrking av skolehelsetjenesten

Ansvarlig: Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Skolehelsetjenesten styrkes gjennom økt tilstedeværelse av helsesykepleier. Tjenesten går fra fire til fem dager tilgjengelig per uke ved aktuell skole. Målet er økt tilgjengelighet, tidligere oppfølging og styrket forebyggende arbeid.

Tiltak 2: Kultur for samhandling, kunnskapsløft og veiledning

Ansvarlig: Virksomhet familie

Gjennom veiledning fra Universitetet i Innlandet skal kommunen videreutvikle en kultur for samhandling, refleksjon og tverrfaglig samarbeid. Innsatsen skal bidra til bedre koordinering av tjenester og mer helhetlig oppfølging av barn, unge og familier.

Tiltak 3: Styrking av forebyggende enhet

Ansvarlig: Virksomhet familie

Forebyggende enhet styrkes gjennom økt helsesykepleierressurs. Teamet arbeider tverrfaglig, oppsøkende og lavterskel for barn og unge 0–24 år og deres familier. Målet er tidlig innsats, koordinering og forebygging av mer omfattende tjenestebehov.

8. Forankring

Programmet er forankret i:

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Visjon 2037
- Virksomhetsplan for familie
- Barnehageplan
- Strategien om tidlig innsats og forebyggende arbeid på tvers av kommunens tjenester
- Strategien om å være en foregangskommune for gode oppvekstforhold

9. Forventede resultater

Ved programperiodens slutt skal kommunen ha:

- styrket tilgjengeligheten til forebyggende tjenester
- styrket samarbeid på tvers av sektorer
- økt medvirkning fra barn, unge og foreldre
- bedre oversikt over eksisterende tilbud
- utviklet kunnskapsbaserte og innovative arbeidsformer
- styrket innsatsen for psykisk helse, inkludering og livsmestring

